

Міністерство освіти і науки України
Чорноморський національний університет імені Петра Могили
Факультет політичних наук
Кафедра журналістики

Кваліфікаційна робота
на здобуття ступеня бакалавра

**ПРОБЛЕМИ МІГРАЦІЇ ПІД ЧАС ВІЙНИ НА ПРИКЛАДІ
БІЖЕНЦІВ В ІСПАНІЇ: МЕДІАКОМПАРАТИВНИЙ АСПЕКТ**

Виконала: студентка IV курсу, групи 448,
061 «Журналістика»

Лозьбіна Світлана Сергіївна

Керівник: канд. філол. наук, доцент б.в.з.

Мірошніченко Павло Васильович

Рецензент: канд. філол. наук, доцент

Лебединцева Наталія Михайлівна

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ В ІСПАНІЇ: ПРИЧИНИ, ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ, ПРОГРАМИ ДОПОМОГИ ТА ПІДТРИМКИ БІЖЕНЦІВ.	
1.1. Розгляд ролі російської військової агресії у формуванні потоків біженців. Наслідки міграції для України.....	5
1.2. Тимчасовий захист в Іспанії та міжнародний захист.....	9
1.3 Процес отримання документу про міжнародний захист та подання запиту на надання притулку.....	12
1.4 Отримання медичних послуг та оформлення іспанської прописки.....	15
1.5 Порівняння умов тимчасового захисту для українців в різних країнах Європи.....	18
Висновки.....	20
РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ В ІСПАНІЇ: СТАТТЯ.....	23
Висновки.....	26
ВИСНОВКИ.....	27
СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	28
АНОТАЦІЯ.....	32

ВСТУП

Війна – один з факторів, який змушує велику кількість людей шукати притулку та безпеки в інших країнах. Проблема вимушеної міграції під час війни є однією з найболючіших та актуальних проблем сучасного світу. Російська військова агресія спричинила величезний потік українських біженців до країн Європи, зокрема до Іспанії.

Актуальність дипломного проекту зумовлено важливістю висвітлення проблем, з якими стикаються українські біженці в процесі вимушеної міграції; розгляд і розуміння цих проблем на прикладі Іспанії має важливе значення для подальшої розробки ефективних політичних та гуманітарних заходів, виявлення можливих шляхів покращення політики, спрямованої на підтримку та захист прав українських біженців.

Мета дослідження: робота спрямована на розкриття соціальних, економічних та правових викликів, з якими стикаються українці під час міграції в Іспанію; метою дослідження є опублікувати в ЗМІ матеріали, що висвітлюють одну з проблем у процесі міграції до Іспанії – проблему працевлаштування українських біженців.

Відповідно до поставленої мети необхідно виконати такі **завдання:**

- 1) проаналізувати контекст війни в Україні, зосереджуючись на факторах, що призвели до міграції;
- 2) виявити соціальні, економічні та правові проблеми, з якими стикаються українські біженці в Іспанії;
- 3) проаналізувати існуючі політики та програми, спрямовані на підтримку та інтеграцію українських біженців в Іспанії;
- 4) порівняти програми підтримки біженців в різних країнах.

Об'єктом дослідження є процес міграції українських біженців до європейських країн під час війни.

Предметом дослідження є проблеми, що виникають в процесі вимушеної міграції українців до Іспанії, зокрема проблема працевлаштування.

Методи дослідження: документальний аналіз – аналіз законодавств та політичних документів щодо міграції та біженців, які знаходяться в Іспанії. Це дозволить з'ясувати правовий контекст, заходи соціальної підтримки та політику, які впливають на українських біженців; аналіз статистичних даних, дослідження статистичних звітів, офіційних даних від урядових органів, міжнародних та неурядових організацій, які займаються міграційними питаннями; порівняльний аналіз – аналіз проблем в Іспанії в порівнянні з іншими країнами, які також стикалися з міграцією під час війни для виявлення спільних тенденцій; узагальнення результатів аналізу.

Наукова новизна полягає в тому, що вперше було зроблено спробу проаналізувати конкретні аспекти системи тимчасового захисту в Іспанії, зокрема правовий аспект, соціальну інтеграцію, доступ до послуг в контексті вимушеної міграції українців в результаті російської військової агресії. розглянуто роль та ефективність заходів, прийнятих урядовими та громадськими організаціями для підтримки українських біженців в Іспанії та зроблено спробу визначати можливі шляхи поліпшення цих заходів.

Практичне значення одержаних результатів полягає в інформуванні про проблеми, з якими стикаються українські біженці в Іспанії, а також про вплив війни на міграційні процеси. Це допоможе підвищити свідомість суспільства щодо потреб і проблем мігрантів і сприятиме створенню сприятливого середовища для їхньої інтеграції. Результати дослідження можуть бути використані для розробки та вдосконалення політик та програм підтримки українських біженців в Іспанії. Інформація про їхні потреби, проблеми та ресурси допоможе урядовим та недержавним організаціям краще розуміти ситуацію та приймати ефективні рішення.

Теоретичне значення дослідження: систематизовано та теоретично досліджено процес вимушеної міграції та адаптації громадян України в Іспанії в контексті російсько-української війни.

Апробація результатів дослідження. Публікації, які були виконані в рамках наукового дослідження, оприлюднені на сайті <https://chmnu.edu.ua/>.

Структура дипломного проекту. Робота складається зі вступу, двох розділів, висновків, списку використаної літератури (27 позицій). Загальний обсяг роботи становить 31 сторінок, із них – 22 сторінки основного тексту.

РОЗДІЛ 1

УКРАЇНСЬКІ БІЖЕНЦІ В ІСПАНІЇ: ПРИЧИНИ, ОСНОВНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРО ТИМЧАСОВИЙ ЗАХИСТ, ПРОГРАМИ ДОПОМОГИ ТА ПІДТРИМКИ БІЖЕНЦІВ.

1.1 Розгляд ролі російської військової агресії у формуванні потоків біженців. Наслідки міграції для України

Україна зіткнулася зі складним політичним та військовим конфліктом, який має значний вплив на міграційні процеси в країні.

Одним з вагомих наслідків конфлікту є значна кількість внутрішньо переміщених осіб, а також міграція значної кількості людей за кордон.

Це спричинене нестабільною ситуацією в країні, загрозою безпеці та економічними труднощами. Багато українців змушені були шукати нові можливості життя в інших країнах, таких як Польща, Німеччина, Чехія, Італія та Іспанія.

Однією з ключових причин міграції українців за кордон стала загроза безпеці і нестабільність, що виникли внаслідок конфлікту. Збройні сутички та терористичні акти створили небезпечну обстановку в певних регіонах країни, змушуючи багатьох громадян шукати притулок в інших країнах. На тлі ескалації насильства та порушення прав людини, багато українців були змушені залишити свої домівки, щоб зберегти своє життя та майно.

Російська військова агресія призвела до гуманітарної кризи в Україні. Інтенсивні бойові дії, зруйнована інфраструктура та обмежений доступ до основних життєвих потреб спонукають багатьох людей до вимушеного виїзду за кордон.

Економічні фактори також вплинули на міграцію українців. Збройний конфлікт призвів до економічної нестабільності, зниження виробництва та зростання безробіття. Це спонукало багатьох громадян шукати кращі можливості працевлаштування та економічного розвитку за кордоном.

Росія навмисно провокує масові міграційні потоки українців задля послаблення державного керівництва, посилення суспільної напруженості всередині держави. Також варто зазначити, що українські біженці чинять тиск на країни ЄС, дестабілізуючи Європу. Тим самим, РФ намагається вплинути на європейські країни, спробувати зменшити санкційний режим та пом'якшити політику допомоги Україні. Водночас Росія сприяє міграції українського населення на свою територію, залучаючи до цього процесу і певні міжнародні організації, зокрема, Червоний Хрест, який запропонував українцям притулок на території Росії. Як відповідь, український уряд висловив побоювання, що Росія може примусово депортувати українців, а пропонуваній притулок Червоного Хреста в Росії є кроком, щоб узаконити цю депортацію [17, с. 36].

Наразі існує три способи легального перебування українців на території держав Європейського союзу: 1) в статусі туриста; 2) шляхом отримання тимчасового захисту; 3) шляхом отримання статусу біженця.

За даними, які надає уповноважений Верховної ради з прав людини Дмитро Лубінець, з початком повномасштабного вторгнення понад 14,5 мільйона українців виїхало за кордон, з них 11, 7 млн в'їхало до країн Євросоюзу.

За даними Управління верховного комісара ООН у справах біженців, статус тимчасового захисту у країнах Європи до 3 січня 2023 року отримали близько 4,9 млн українських біженців. Таким чином, Європа стикається з найбільшою міграцією з часів Другої світової війни [9, с. 14].

На відміну від добровільної міграції, коли соціальний статус особи у більшості

випадків покращується, результатом вимушеної міграції є значне його погіршення та часткова чи повна втрата добробуту і раніше отримуваних доходів. Під вимушеністю мається на увазі відсутність позитивної мотивації для переміщення, а також зміну умов проживання, за якої стає неможливим нормальна життєдіяльність чи виникає реальна загроза безпеці за відсутності перспективи нормалізації ситуації.

У зв'язку з воєнним станом, значно збільшились випадки нелегальної міграції, адже цьому сприяє та обставина, що увага правоохоронних сил України, зокрема, прикордонників зосереджена на стримуванні ворога та витісненню з території держави [12, с. 72]. Таким чином, деякі українці користуючись випадком або соціальним статусом незаконно перетинають кордон України і у більшості випадків залишаються не притягнутими до відповідальності за вчинене діяння. Як наслідок даної ситуації - зростання тіньового сектора економіки та корупція в державних інститутах.

Наразі міграція носить хаотичний і неконтрольований характер. Якщо раніше трудова міграція в основному відбувалася за рахунок населення із сільських територій та із середньою освітою, які були переважно орієнтовані на складні умови праці, то нинішня міграція вказує на високий рівень освіти українських мігрантів і є переважно міськими жителями.

Довгострокові наслідки масштабної міграції несуть велику загрозу економіці України через брак робочої сили і непідйомні соціальні видатки.

Але водночас у короткостроковій перспективі українська економіка навіть виграє від того, що мільйони людей наразі перебувають за її межами.

Чимало вимушених мігрантів перебувають за кордоном через те, що війна зруйнувала їхні помешкання. Якби всі ці громадяни перебували в Україні, то

їх довелося би утримувати за кошти дефіцитного державного бюджету; економіка країни не може забезпечити мільйони українців, які поїхали за кордон, роботою та доступом до деяких базових потреб.

Втрата доходів української держави та її громадян внаслідок тимчасового невикористання робочої сили може призвести до остаточної втрати державою цінних фахівців, але може становити незмірну вигоду для держав, що приймають українських мігрантів, якщо вона відчувають дефіцит робочої сили.

Можлива "реконструкція" України після завершення конфлікту може відбуватися повільніше, якщо врахувати неможливість або обмежену можливість участі в ній громадян України, які мігрували до інших держав.

1.2 Тимчасовий захист в Іспанії та міжнародний захист

4 березня 2022 року на території ЄС було прийнято Директиву про тимчасовий захист, яка обходить традиційну процедуру надання притулку і пропонує швидкий і спрощений шлях доступу до захисту в країнах ЄС.

Тимчасовий захист – це механізм захисту, встановлений положенням ЄС про надання притулку, який активізується у виняткових надзвичайних ситуаціях для реагування на масовий наплив людей. Його цілі полягають у наданні негайного захисту вимушено переміщеним особам і підтримці держав-членів ЄС в управлінні їхніми національними системами для надання притулку вимушено переміщеним особам.

Отримати статус тимчасового захисту можуть всі громадяни України, які прибули до Іспанії після 24 лютого 2022 року, а також наступні категорії людей:

- особи без громадянства та громадяни третіх країн, які проживали в Україні на законних підставах, маючи дійсний дозвіл на проживання (постійний чи будь-який інший, наприклад, студенти, особи зі статусом біженця тощо), та які не можуть повернутися до своєї країни чи регіону;
- громадяни України, які легально перебували в Іспанії до 24 лютого 2022 року та не можуть повернутися в Україну внаслідок Війни;
- члени сімей вищезгаданих осіб;
- громадяни України, які перебували в Іспанії до 24 лютого 2022 року на нелегальному положенні та які внаслідок війни не можуть повернутися в Україну.

Подати заявку на отримання тимчасового захисту можна звернувшись до національної поліції, центру прийому, догляду та перенаправленню біженців, або в уповноважені поліцейські дільниці.

Запит про тимчасовий захист розглядається протягом 24 годин і діє щонайменше рік, максимум – 3 роки. При наданні тимчасового захисту українці отримують наступні права: дозвіл на проживання, роботу для самозайнятості, доступ до освіти та професійної підготовки, соціальна допомога, доступ до медичної допомоги тощо.

По закінченню трьох років, у разі отримання статусу біженця, тимчасовий захист стає постійним; у разі надання додаткового захисту, тобто продовження тимчасового захисту без отримання статусу біженця, тимчасовий захист буде обмежений п'ятьма роками [23, с. 14].

Тимчасовий захист відрізняється від біженства, але юридично прирівнюється до нього.

Біженство – міжнародний захист, який застосовується у випадку переслідування з причин, зазначених у Женевській конвенції і у законі про

притулок в Іспанії від 2009 року. Зокрема мова йде про переслідування через расу, релігію, політичні погляди, етнічну приналежність, стать, сексуальну орієнтацію тощо [26, с. 65].

На міжнародний захист можна подати в іспанські органи влади, на кордоні Іспанії, в аеропорту або сухопутному кордоні. Права для осіб, які шукають міжнародного захисту, обмежуються дозволом на перебування в Іспанії протягом всієї процедури, свободою пересування територією Іспанії, дозволом на роботу лише через 6 місяців після подачі заявки на статус біженця, юридичною допомогою та послугами перекладача. В той час, як тимчасовий захист надає права резидента Європейського Союзу, тобто ВНЖ.

Для українців, які шукають тимчасового притулку в Іспанії, існують два шляхи: отримання тимчасового захисту без участі у соціальних програмах допомоги, що передбачає самостійний пошук житла, роботи та інше; або отримання тимчасового захисту і звернення за допомогою до міжнародних/державних благодійних організацій, які реалізують програми допомоги українцям.

Основні організації, що приймають біженців в Іспанії - асоціація з питань міграції ACCEM, комісія з питань допомоги тимчасово переміщеним особам CEAR та Червоний Хрест.

Всі ці організації в різній мірі надають повний комплекс прихистку для біженців і подальшу інтеграцію в суспільство для біженців.

Комісія з питань допомоги тимчасово переміщеним особам CEAR надає повний комплекс послуг для мігрантів, таких, як юридична, психологічна, гуманітарна, медична, фінансова допомога.

1.3 Процес отримання документу про міжнародний захист та подання запиту на надання притулку

Подача документів на тимчасовий захист відбувається в три етапи.

Кожна процедура починається з попереднього запису на сіту. Сіта – це запит на зустріч із соціальною службою. Під час першого візиту зацікавлена особа має надати документи, що підтверджують належність до однієї з груп, щодо яких застосовується режим тимчасового захисту – закордонний паспорт, або, в разі його відсутності, внутрішній паспорт/інший документ, що посвідчує особу. Соціальною службою видається документ NIE (Numero de Identidad de Extranjero) – ідентифікаційний номер іноземця; цей номер не є документом, що підтверджує надання тимчасового захисту, але є необхідним для його отримання.

Наступним кроком є запис на сіту для взяття відбитків пальців зацікавленої особи. Після другого візиту в відділ соціальної установи треба сплатити податок в розмірі близько 20 євро. Останній етап триває сорок днів, через що брати сіту для отримання пластикової картки про тимчасовий захист треба не менше ніж через 40 днів з моменту сплати податку.

В результаті вимушені мігранти отримують TIE (Tarjeta de Identidad de Extranjero) – посвідчення особи іноземця, яке є документом про тимчасовий захист.

Якщо людина, яка отримала тимчасовий захист, не має доходу та потребує допомоги, вона звертається до організацій, які займаються прихистком та забезпеченням біженців. Надання прихистку та інтеграція в іспанське суспільство відбувається у три етапи.

Організація ставить людину, що звернулась, на облік, надає первинне поселення (хостел або готель) і юридичного представника, який надає безкоштовну юридичну консультацію про подальші дії.

Якщо людина на момент звернення до організації не подала запит про отримання тимчасового захисту, організація допомагає отримати ідентифікаційний номер та посвідчення особи іноземця.

Цей етап передбачає тільки забезпечення харчуванням та тимчасовим проживанням.

На наступному етапі особа звертається до соціального представника, який поселяє людину/родину в постійне мешкання. В якості постійного мешкання може бути квартира або центр для біженців.

В цей період вимушеним мігрантам надається велика кількість соціальних послуг: безкоштовна медицина, забезпечення харчуванням, курси з вивчення іспанської мови. Також виділяються кошти для забезпечення проїзду в розмірі 50 євро на людину в місяць, витрати на одяг в розмірі 90 євро в квартал.

Під час перебування в центрі для біженців надаються послуги спеціаліста по працевлаштуванню: ця людина розглядає резюме, надає консультацію про можливості працевлаштування, інформацію про сектор праці в Іспанії, підготовчі курси тощо.

Третій етап передбачає те, що людина, яка отримує тимчасовий захист, адаптувалася в суспільстві, вивчила мову, працевлаштувалася і здатна самостійно забезпечувати себе житлом та харчуванням. Лише на цьому етапі з'являються безпосередньо фінансові виплати. Таким чином родина з п'яти осіб отримує 1300 євро на місяць. Ця сума включає в себе:

- витрати на квартиру;
- комунальні послуги;

- витрати на їжу тощо.

Відповідно для однієї особи розмір виплат становить 260 євро на місяць.

Як було зазначено вище, вимушені мігранти можуть потребувати тимчасового захисту, але не користуватись програмою допомоги для біженців. В такому випадку особи самостійно забезпечують себе житлом та всім необхідним. Проблема полягає в тому, що заключити договір на оренду житла можливо лише за наявності контракту на роботу, який є підтвердженням платоспроможності.

Отримати безкоштовне житло можливо звернувшись до українського державного сайту rykhystok.gov.ua; на сайті можна знайти пропозиції від людей, готових надати житло по всьому світу безкоштовно. Зручність полягає в тому, що можна за короткий проміжок часу залишити заявку, безпосередньо зв'язатись з приймаючою стороною та отримати відповідь.

Вимушено переміщені особи, які винаймають житло самостійно або проживають в іспанській родині на волонтерських засадах, також отримують виплати від держави.

2 серпня 2022 року Міністерством соціального захисту і міграції Іспанії було затверджено програму фінансової допомоги для українських тимчасових переселенців. Урядом Іспанії було виділено 58 800 000 євро; програма має бути реалізована до 31.12.2023 року.

Таким чином, українці можуть отримати виплати в розмірі 400 євро на дорослого і 100 євро на дитину, якщо відповідають наступним критеріям:

- мають статус тимчасового захисту в Іспанії;
- не перебувають на утриманні офіційних благодійних організацій (CEAR, ACCEM, Червоний Хрест тощо);
- мають прописку в одному з муніципалітетів країни;

- не отримують офіційного доходу.

За умовами директиви, виплати коштів здійснюються в тому разі, якщо місячний дохід не перевищує 481,60 євро на одного дорослого, 629 євро на одного дорослого і дитину, 1071,59 євро на двох дорослих і трьох дітей.

Для підтвердження інформації про доходи необхідно надати виписку із реєстру зайнятих осіб, довідку про працевлаштування/безробіття, довідку про відсутність додаткових соціальних або пенсійних виплат.

В програмі є значні недоліки, такі як відсутність прописаного алгоритму дій, за якими мають відбуватись виплати, в результаті чого це питання регулює влада кожної окремої провінції; виплати також можуть реалізовуватись міжнародними та місцевими організаціями.

1.4 Отримання медичних послуг та оформлення іспанської прописки

В іспанській державній системі охорони здоров'я існує так звана «універсальна система охорони здоров'я». Вона передбачає, що все населення країни, в тому числі іноземці, біженці, шукачі притулку та особи без громадянства, може отримати доступ до безкоштовної медико-санітарної допомоги через Національну систему охорони здоров'я.

Закон 12/2009 Про притулок передбачає, що біженці та шукачі притулку мають доступ до «освіти, медичної допомоги, житла, соціальної допомоги та соціальних послуг на тих самих умовах, що й іспанці».

Для отримання первинної медичної допомоги необхідно звернутися в так звані центри охорони здоров'я або центри первинної медичної допомоги.

Це медичні центри, менші за лікарні, де приймає медичний працівник, який, у разі необхідності, може скерувати до лікаря-фахівця. Медичний центр закріплений за кожною людиною в залежності від місця проживання.

Фахову медичну допомогу зазвичай отримують через механізм направлення лікарів первинної ланки. Тобто, коли лікар первинної ланки вважатиме доцільним, він направить зацікавлену особу на прийом до відповідного лікаря-фахівця, наприклад, до травматолога, гінеколога, онколога тощо. Зазвичай в лікарнях також є служба невідкладної медичної допомоги, яка не вимагає попереднього запису.

Для запису на прийом у медичний центр громадянам України необхідно мати при собі документи, що посвідчують особу - дійсний ідентифікаційний номер іноземця (NIE) або дійсне посвідчення іноземця (TIE), а також медичну картку. Медична картка або картка здоров'я – медична картка, в якій міститься вся електронна інформація про стан здоров'я особи.

Для отримання картки здоров'я українським мігрантам необхідно мати номер соціального забезпечення (або членський номер соціального страхування), який видає Національний інститут соціального забезпечення Іспанії.

Доступ до ліків

Українці, які скористалися програмою допомоги і перебувають у центрі для біженців при місцевій або міжнародній соціальній організації, мають можливість отримувати безкоштовний доступ до ліків за таким алгоритмом:

1. Звернення до лікаря в центрі прийому біженців. На цьому етапі вже необхідно мати медичну картку або звернутись до соціального працівника за допомогою в її оформленні;
2. Лікар видає паперове направлення, яке треба пред'явити в аптеці;
3. Відповідні ліки в аптеці видаються безкоштовно – їх оплачує приймаюча біженців соціальна організація.

Для отримання ліків особам, які не користуються програмою допомоги біженцям або знаходяться на третьому етапі програми, необхідно звернутися до сімейного лікаря, призначеного за місцем проживання. Для звернення до

сімейного лікаря потрібно мати перекладену на іспанську мову історію хвороби; таким чином сімейний лікар прописує потрібні ліки, 10 відсотків вартості яких сплачує вимушено переміщена особа.

Оформлення статусу особи з інвалідністю для громадян України

Українцям, які хочуть отримати статус особи з інвалідністю, необхідно запросити сіту, надати виписку, що засвідчує хворобу в перекладі на іспанську мову, документ про тимчасовий захист, посвідку на проживання, медичну картку та медичні висновки з іспанської лікарні.

Після цього особа отримає направлення у відділ по правам персон з обмеженою працездатністю, де проводиться додатковий медичний огляд.

В разі підтвердження інвалідності, особа отримує картку-посвідчення, яка надає додаткові пільги. Процес підтвердження статусу інвалідності може тривати від кількох місяців до одного року.

Документ про прописку

Чим більше різноманітних документів мають іноземці в Іспанії, тим більшою кількістю прав і можливостей вони можуть користуватися.

Серед можливостей, які надає громадянам України іспанська прописка, наступні: оформлення дітей до школи/дитячого садка, вступ до ВНЗ, отримання додаткових соціальних пільг, оформлення водійського посвідчення та медичної картки.

На перших двох етапах програми підтримки біженців соціальні працівники організації, до якої звернулись вимушено переміщені особи, самостійно оформлюють прописку на адресу центру для біженців.

Для оформлення прописки українцям, які не звертались за допомогою і наданням притулку до соціальної організації, необхідний документ про

тимчасовий захист, контракт на оренду квартири, а також лист, що підтверджує згоду власника квартири.

1.5 Порівняння умов тимчасового захисту для українців в різних країнах Європи

Тимчасовий захист в Польщі та Іспанії надає українцям однакові права, але програма адаптації та підтримка біженців здійснюється інакше. Уряд Польщі фактично надає право на роботу та проживання терміном на 2 роки, а також здійснює одноразову фінансову допомогу у розмірі 300 злотих на людину.

В Іспанії кожен українець може запросити і отримати соціальне житло на термін від 1,6 до 2 років. Протягом всього періоду для українських біженців передбачені грошові виплати.

В Польщі вимушено переміщеним українцям надаються квоти на навчання у вищих навчальних закладах та безкоштовне страхування автомобіля, в той час як українці в Іспанії оплачують дані послуги в повному обсязі [21, с. 74].

Бельгія є країною, яка виплачує найбільшу фінансову допомогу українцям, що отримують тимчасовий захист, серед усіх країн Європейського Союзу.

На родину з двох дорослих людей держава виплачує 1400 євро щомісяця; одна доросла родина отримує виплату в розмірі 1000 євро, а також 150 євро на кожну неповнолітню дитину .

Для українських дітей Бельгія надає безкоштовні адаптаційні класи в бельгійських школах; також уряд виплачує кошти для забезпечення навчання дітей в школі і передбачає додаткові виплати в разі народження дитини

[11, с. 46].

В Іспанії переважна кількість адаптаційних класів для дітей-мігрантів в школах є платною.

Іспанія забезпечує усіх вимушених мігрантів соціальним житлом, в той час як переважна більшість українців у Бельгії мешкають в бельгійських родин, які приймають їх на волонтерських засадах.

При мінімальній заробітній платні в розмірі 1700 євро, яку можуть отримувати українські мігранти, в Бельгії вартість комунальних послуг може скласти 1000 євро. В Іспанії комунальні послуги включені до квартплати і складають близько 150 євро при мінімальній заробітній платні у розмірі 975 євро.

Отримання тимчасового захисту в Данії не передбачає забезпечення українських мігрантів житлом – українці самостійно винаймають готелі, гуртожитки, квартири або будинки. Середня вартість квартири в місті приблизно дорівнює 650 євро, в той час як фінансові виплати на одного дорослого складають 680 євро на місяць.

Після реєстрації і отримання тимчасового захисту уряд Данії активно стимулює вимушено переміщених українців до працевлаштування. Поки громадяни України отримують виплати від держави, заклади освіти для дітей є безкоштовними. Коли вимушено переміщена особа працевлаштовується і отримує заробітну плату, вона має сплачувати за навчання дитини в школі/дитячому садку.

В Іспанії для того, щоб українці могли працевлаштуватися, соціальні організації в рамках програми допомоги біженцям надають безкоштовний доступ до мовних курсів та всіляко сприяють якнайшвидшій інтеграції українських мігрантів в іспанське суспільство.

На відміну від Іспанії, Данія здійснює фінансові виплати ще на тому етапі, коли вимушено переміщена особа чекає на отримання тимчасового захисту.

Вища освіта в Данії є безкоштовною для всіх українських студентів за умови успішного складання вступного іспиту [11, с. 78].

Висновки

Тимчасовий захист, який надає Іспанія постраждалим українцям в результаті російської військової агресії, має свої переваги і недоліки. Тимчасовий захист може бути першим кроком для українців у процесі отримання статусу біженця в майбутньому. Це дає їм можливість знайти безпеку та потрібний час для збору доказів і аргументів, що підтверджують їхній статус біженця.

За даними Міністерства внутрішніх справ Іспанії, кількість вимушених мігрантів з України становить більше 250 тисяч осіб.

Порівняльний аналіз з іншими країнами Європи свідчить про те, що в силу економічних обставин Іспанія не спроможна здійснювати фінансові виплати вимушено переміщеним українцям в великому обсязі, як Бельгія і Данія.

Проте програми допомоги біженцям, які пропонує уряд та соціальні організації, покликані забезпечити українців усіма умовами для життя та подальшої інтеграції в суспільство. Мова йде про забезпечення соціальним житлом, безкоштовну медицину, послуги юридичного консультанта та консультанта з працевлаштування, доступ до безкоштовної початкової освіти в муніципальних навчальних закладах, доступ до безкоштовного вивчення іспанської мови тощо.

Існують певні важливі моменти, які слід урахувати вимушеним мігрантам при зверненні в соціальні організації, які надають прихисток і допомогу біженцям.

Програма допомоги розрахована на тих, хто не має офіційного доходу, а також будь-яких інших соціальних та пенсійних виплат. Програма допомоги

від соціальної організації передбачає, що особа перебуває в центрі для біженців і на цьому етапі не може мати іншого житла; також це зобов'язує вимушено переміщену особу відвідувати всі мовні курси, а також інші курси, що надає організація. У разі невиконання цих умов організація має повне право зняти особу з програми і припинити усі виплати.

Також за законодавством Іспанії соціальні виплати можуть припинити, коли особа працевлаштовується та самостійно винаймає житло.

Припинення виплат і зняття з програм також можливе у випадку, коли під час проживання в соціальному житлі, яке було надано державою чи приймаючою біженців організацією, особа їде в Україну на певний термін, зокрема на тиждень.

Для вимушених мігрантів, які потребували тимчасового захисту, але не потребували прихистку, є певні недоліки. Не в усіх регіонах такі особи отримують фінансові виплати через відсутність алгоритму дій, за яким має реалізовуватись директива про надання виплат біженцям в розмірі 400 євро на особу.

Друга перешкода полягає в тому, що в разі самостійного пошуку житла договір на оренду неможливо заключити без наявності контракту на роботу. Наявність інших фінансових надходжень, соціальних виплат або доходів з України не є свідченням про платоспроможність особи.

В Іспанії більшість українців стикнулись з тим, що Бюрократія в є важливою складовою державного апарату і має великий вплив на різні аспекти суспільного життя.

Бюрократична система в Іспанії характеризується складною структурою, яка складається з багатьох рівнів і підрозділів. Це включає центральні урядові органи, регіональні уряди, місцеві органи самоврядування та інші державні

установи. Кожен рівень має свої повноваження та процедури, що часто призводить до складнощів у взаємодії та координації.

Бюрократичні процедури в Іспанії можуть бути дуже розгалуженими та заплутаними. Отримання тимчасового захисту, медичної картки, документів про прописку, ліцензій і навіть прості процедури, такі як відкриття банківського рахунку, вимагають великої кількості документів та перевірок. Зазвичай це призводить до значних затримок та складнощів для іноземців.

У деяких випадках бюрократичні процедури в Іспанії можуть бути досить тривалими. Отримання документів чи дозволів може займати значну кількість часу.

РОЗДІЛ 2. ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ В ІСПАНІЇ: СТАТТЯ.

СТУДЕНТИ ЧНУ ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ НА ВАРТІ СОЦІАЛЬНИХ ПИТАНЬ: ПРОБЛЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ УКРАЇНЦІВ В ІСПАНІЇ

Через вторгнення російських військ на територію України громадяни країни продовжують виїжджати за кордон. Станом на кінець жовтня 2022 року понад 150 тисяч українців прибули до Іспанії як біженці або отримали статус тимчасового захисту, таким чином наразі Іспанія посідає 5 місце в топ країн Європи, які найбільше прийняли українських біженців.

У пошуку притулку в європейських країнах серед українців також з'являється потреба в працевлаштуванні.

Пропонуємо ознайомитися з нюансами та труднощами, з якими може зіткнутися громадянин України в процесі оформлення документів, необхідних для роботи, а також набуття статусу тимчасового захисту.

Через вторгнення російських військ на територію України громадяни країни продовжують виїжджати за кордон. Станом на кінець жовтня 2022 року понад 150 тисяч українців прибули до Іспанії як біженці або отримали статус тимчасового захисту, таким чином наразі Іспанія посідає 5 місце в топ країн Європи, які найбільше прийняли українських біженців.

У пошуку притулку в європейських країнах серед українців також з'являється потреба в працевлаштуванні.

Пропонуємо ознайомитися з нюансами та труднощами, з якими може зіткнутися громадянин України в процесі оформлення документів, необхідних для роботи, а також набуття статусу тимчасового захисту.

Працевлаштування переважно можливе для громадян, які мають документ про статус тимчасового захисту, оскільки набуття статусу біженця – це складна процедура, яка потребує часу, отже отримати доступ до ринку праці неможливо, поки заява перебуває на розгляді.

Якщо ви громадянин України та хочете в'їхати до Іспанії, вам не потрібна віза за наявності біометричного паспорта, але для працевлаштування вам необхідно оформити такі документи:

- документ про статус тимчасового захисту – це документ, що підтверджує ваше законне перебування на території Іспанії;
- ідентифікаційна карта іноземця (ТІЕ) – документ, який служить для підтвердження вашого посвідки на проживання та дозволу на роботу в органах влади або приватних установах.

На перший погляд процедура отримання цих документів не складна, але, як показує практика, має своє підводне каміння. Для оформлення тимчасового захисту необхідно:

- надати документи, що підтверджують належність до однієї з груп, щодо яких застосовується режим тимчасового захисту: закордонний паспорт або внутрішній паспорт, що засвідчує особу;
- указати адресу в Іспанії, яка буде вважатися постійним місцем проживання для відправлення повідомлень, а також здати біометричний відбиток пальців для внесення до бази даних.

Другий пункт може спричинити складнощі, оскільки лише невеликий відсоток українців, які втекли від війни, має родичів в Іспанії і можливість задокументувати постійну адресу. Однак метою тимчасового захисту є надання негайного захисту, для чого було ухвалено рішення спростити цей процес та мінімізувати формальні процедури.

Таким чином, якщо громадянин України потребує житла, він не має потреби подавати запит про надання притулку окремо, як це було раніше. Після підтвердження вашого статусу, необхідно запросити зустріч в імміграційному офісі для подання заявки на картку ТІЕ, яка дає українцям можливість влаштуватися на роботу.

Як правило, окрім оформлення ідентифікаційної картки іноземця, в імміграційних центрах українські юристи надають консультацію з питань працевлаштування, страховки та медичного обслуговування, щоб спростити перебування у країні.

Навіть незважаючи на те, що останні місяці кількість українців, які прибули до Іспанії, зменшується, практично всі стикаються з однією перешкодою – бюрократія. Щоб оформити документи, необхідно записатися на так звану ситу – запит на зустріч із представниками спецслужби; сама зустріч може бути призначена через місяць, де ви вже подаєте запит на тимчасовий захист та зазначені вище документи, після чого залишається очікувати на результати розгляду вашого запиту. Але проходження саме цих «перешкод» надає громадянам України доступ до ринку праці на законних підставах.

Як правило, окрім оформлення ідентифікаційної картки іноземця, в імміграційних центрах українські юристи надають консультацію з питань працевлаштування, страховки та медичного обслуговування, щоб спростити перебування у країні.

Навіть незважаючи на те, що останні місяці кількість українців, які прибули до Іспанії, зменшується, практично всі стикаються з однією перешкодою – бюрократія. Щоб оформити документи, необхідно записатися на так звану ситу – запит на зустріч із представниками спецслужби; сама зустріч може бути призначена через місяць, де ви вже подаєте запит на тимчасовий захист та зазначені вище документи, після чого залишається очікувати на результати

розгляду вашого запиту. Але проходження саме цих «перешкод» надає громадянам України доступ до ринку праці на законних підставах.

Міграція, безумовно, є складним процесом як для людей, що рятуються від війни, так і для держав, які приймають біженців, проте європейські країни створюють умови, щоб забезпечити громадян України необхідними правами та можливостями.

Режим доступу: <https://chmnu.edu.ua/studenti-chnu-imeni-petra-mogili-na-varti-sotsialnih-pitan-problemi-pratsevlashtuvannya-ukrayintsiv-v-ispaniyi/>

Висновки

В рамках дипломного проекту було написано статтю, яка висвітлює тему працевлаштування українців в Іспанії в контексті міграції, яка була спричинена військовою агресією РФ.

Процес працевлаштування є ключовим для інтеграції біженців у новому соціальному, культурному та економічному середовищі. Він допомагає досягти фінансової стабільності та забезпечити свої основні потреби.

Висвітлення теми працевлаштування вимушених українських мігрантів, які в пошуку захисту і притулку опинились в Іспанії, сприяє розумінню їхніх потреб, проблем та можливостей.

ВИСНОВКИ

Повномасштабне вторгнення Росії в Україну у лютому 2022 року спричинило масштабну хвилю міграції до країн Європи, якої не було з часів Другої світової війни. Більше ніж 14,5 мільйонів українців були змушені шукати захисту за кордоном; війна та політична нестабільність чинять вплив на всі сфери життя, включаючи освіту, здоров'я та соціальну сферу. У зв'язку зі зниженням економічного розвитку в Україні через конфлікт, багато людей втратили робочі місця та можливості забезпечити себе та свої сім'ї. Економічна криза внаслідок війни також змусила українців шукати можливості для забезпечення гідного рівня життя за кордоном.

Висвітлення теми українського біженства допомагає привернути увагу до гуманітарної ситуації, з якою стикаються українці внаслідок війни. Дана тема відображає необхідність захисту прав людини, особливо в умовах воєнного конфлікту, сприяє усвідомленню важливості забезпечення гідності, безпеки та основних прав для вимушено переміщених українців, які шукають притулок в Європі.

Тимчасовий захист є важливим інструментом для надання захисту та допомоги українським біженцям в країнах Європи. Система тимчасового захисту відіграє важливу роль у забезпеченні безпеки, захисту прав та можливості інтеграції вимушено переміщених українців в нову спільноту. Це допомагає їм знайти тимчасовий притулок в період нестабільності в Україні.

Популяризація теми надання тимчасового захисту для вимушених мігрантів сприяє інтеграції українських біженців в європейському суспільстві. Це підкреслює важливість розробки програм і політик, спрямованих на їхню соціальну, економічну та культурну адаптацію.

Питання працевлаштування стосується самої сутності інтеграції біженців у нове суспільство. Таким чином, висвітлення проблем працевлаштування

українських біженців в Іспанії є важливим, оскільки це сприяє їхній інтеграції та фінансовій забезпеченості.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Авдєєв Д.С., Створені війною потоки міграції та їх вплив на господарську діяльність, 2022.
2. Адамик В., Стахова Н. Трансформація європейської міграційної політики в умовах глобальних і регіональних викликів, с. 84-86.
3. Балян К.А., Лупійко Л.В. Адаптація вимушено переміщених осіб в умовах воєнних дій.
4. Ватаманюк А. - Історико-політичні проблеми сучасного світу, 2022 – 213 с.
5. Вертепна Я. Інститут тимчасового захисту в контексті російсько-української війни, 2022.
6. Гелюх А.С., Поліщук В.А., Соціальна підтримка та освіта українських студентів закордоном, с. 36-42.
7. Горбачова О.В. Міжнародно-правовий статус біженців: проблеми теорії та практики, 2019 – 111 с.
8. Жданкіна Л.К., Біженці та притулок: виклики сучасності, - 2023.
9. Кислюк А.З. - Сучасна міграційна політика ЄС: реалії та перспективи системи європейської регіональної безпеки, с. 14-19.
10. Курилюк Я.Ю., Родінова Н.П. Проблеми та перспективи міграційної політики ЄС, 2022 – 215 с.
11. Овчарук О.В. Підтримка вчителів-біженців та учнів у країнах Євросоюзу під час війни: пошук рішень.
12. Павлов К., Павук А., Трудова міграція населення України в умовах воєнного часу, 2022 – с. 64-80.

13. Поповченко А.Л., Міграційні потоки в країнах ЄС та їх вплив на формування трудового потенціалу регіону, с. 104-109.
14. Рій Г., Підходи країн Південної Європи до надання підтримки Україні після повномасштабного вторгнення армії Російської Федерації.
15. Самороков В. - Правовий статус українських біженців у країнах Європи, 2023 – с. 56-72.
16. Свящук А.Л., Проблеми прав біженців та виклики сучасності, с. 134-147.
17. Ситник Н., Міграційна криза в Україні–масштаби та економічні наслідки, 2023 – с 28-44.
18. Тодоров І., Цоклан Ю.М., Проблема біженців та їх вплив на ситуацію в ЄС після повномасштабного вторгнення Росії в Україну, с. 72-80.
19. Allsopp H., Arroyo I., Haase A., Refugee migration from Ukraine to other parts of Europe: Challenges to the housing-integration intersection at the city level/2022.
20. Aslund A., «A New Perspective on the Ukrainian Refugee Crisis», 2023.
21. Duszczak R., Kaczmarczyk P., War and migration: the recent influx from Ukraine into Poland and possible scenarios for the future.
22. González C.E., The welcome given to Ukrainian refugees: some challenges and uncertainties, 2022 – с. 114-115.
23. Gerlach I., Ryndzak O., Ukrainian migration crisis caused by the war, с. 11-18.
24. Kolosovskyi Y., Korolchuk O., Kortukova T., Shchokin R., Peculiarities of the Legal Regulation of Temporary Protection in the European Union in the Context of the Aggressive War of the Russian Federation Against Ukraine.
25. Lloyd A., Sirkeci I., A long-term view of refugee flows from Ukraine: war, insecurities, and migration, с. 38.

26. Morariu A., The Impact of the Russian-Ukrainian Conflict on the Current Migration Phenomenon, 2023 – c. 64-68.

27. Paul J. J. Welfens Turning Points in the Russo-Ukrainian War/ 2022 – c.17-26.

АНОТАЦІЯ

Лозьбіна С. С. Проблеми міграції під час війни на прикладі українських біженців в Іспанії

В умовах воєнного стану Україна зіштовхнулася із значним зростанням кількості біженців, які шукають притулок за кордоном. Вимушена міграція українців, спричинена російською військовою агресією, стала серйозним випробуванням для країн Європи, а також може призвести до економічної та демографічної кризи в Україні у майбутньому.

Іспанія стала однією з країн, яка надає притулок українським біженцям, надаючи правовий статус тимчасового захисту, який забезпечує їх основними правами та свободами і прирівнюється до статусу резидента ЄС.

Статус тимчасового захисту в Іспанії дозволяє вимушеним мігрантам проживати, працювати та отримувати освіту в Іспанії протягом певного періоду часу, а також доступ до медичних послуг та соціальної підтримки.

Цей статус є важливим для забезпечення захисту біженців в умовах збройного конфлікту.

Притулок та тимчасовий захист в Іспанії створюють безпечне середовище для українських біженців, де вони можуть забезпечити свою безпеку та майбутнє.

Висвітлення теми захисту українських біженців в Європі має залучити увагу до потреб та прав українських біженців та сприяти їх успішній інтеграції в суспільстві.

Ключові слова: воєнний конфлікт, тимчасовий захист, притулок, біженці, Іспанія.